

Република Србија
ПРИВРЕДНИ АПЕЛАЦИОНИ СУД
3 Пж 3281/20
02.09.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

ПРИВРЕДНИ АПЕЛАЦИОНИ СУД, у већу састављеном од судије Младена Николића, председника већа, судија Драгана Драговића и Светлане Ђуровић, чланова већа, у парници тужиоца Привредно друштво Teknass s.r.l., Via Giacomo Leopardi No8 (Prov. Do Mantova), Gorgoforte di Borgo Virgilio-Mantanova, Италија, чији је пуномоћник Никола Лекић, адвокат из Београда, против туженог Привредно друштво Sistema Rinova Uno ДОО Београд, чији је пуномоћник Игор Јашаревић, адвокат из Београда, ради дуга, вредност предмета спора 104.000 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, одлучујући о жалби тужиоца, изјављеној против пресуде Привредног суда у Београду П 505/19 од 20.05.2020. године, у седници већа одржаној дана 02.09.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

I ДЕЛИМИЧНО СЕ ОДБИЈА као неоснована жалба тужиоца и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Привредног суда у Београду П 505/19 од 20.05.2020. године у ставу II изреке у делу којим је одбијен тужбени захтев тужиоца којим је тражио да му тужени исплати износ од 26.000 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате са законском затезном каматом почев од 01.04.2018. године до исплате и ставу I изреке.

II УКИДА СЕ пресуда Привредног суда у Београду П 505/19 од 20.05.2020. године у ставу II изреке у делу којим је одбијен тужбени захтев тужиоца којим је тражио да му тужени исплати износ од 78.000 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате са законском затезном каматом од 01.04.2018. године до исплате, у ставу III изреке и ставу IV изреке и у том делу предмет се враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Побијаном пресудом у ставу I изреке укида се решење о издавању платног налога Привредног суда у Београду ПЛ 433/2018 од 25.12.2018. године у целости. Ставом II изреке одбија се тужбени захтев којим је тужилац тражио да му тужени исплати износ од 104.000,00 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, са законском затезном каматом почев од 01.04.2018. године до исплате. Ставом III изреке одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужени да исплати износ од 20.000,00 динара на име накнаде за кашњење у испуњавању новчаних обавеза. Ставом IV изреке обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 156.000,00 динара.

Против наведене пресуде, жалбу је благовремено изјавио тужилац из свих разлога прописаних одредбом члана 373. став 1. Закона о парничном поступку, истичући да су разлози које је суд дао у погледу битних чињеница нејасни, међусобно противречни и истовремено противречни садржини исправа које су приложене у доказном поступку. Нејасно је зашто суд наводи да је застарелост рачуна бр. 1 почела да тече 01.01.2015. године када тај исти суд наводи на истој страни пресуде да је рачун издат 22.01.2015. године. Такође суд наводи да је застарелост по рачуну бр. 06 почела да тече од 11. децембра 2015. године иако је исти издат 22. децембра 2015. године при чему је нетачна тврдња суда да је тужба поднета 24. децембра 2018. године, с обзиром да је то датум пријема у суд а тужба је послата раније препорученом пошиљком. Даље се у жалби указује да првостепени суд пренебрегава чињеницу, а то је писано признање дуга од стране законског заступника туженог који се доказ не наводи у образложењу пресуде. Дакле, суд није ценио признање дуга што би имало за последицу прекид рокова застарелости, односно одрицање од застарелости. Такође суд је ставио ван снаге сопствено решење којим је иницијално одредио саслушање законског заступника туженог које је толико и пре било значајно ради изјашњавања на околност писаног признања дуга што је од утицаја на застарелост потраживања. Суд је погрешно применио материјално право у погледу одредби Закона о облигационим односима у делу којим се уређује институт застарелости потраживања. У смислу жалбених навода предлаже да се жалба усвоји а побијана пресуда укине.

У одговору на жалбу тужиоца, тужени је у свему оспорио наводе из жалбе посебно указујући да тужилац тврдње у вези са признањем дуга први пут истиче у жалби што је сагласно одредби члана 372. Закона о парничном поступку, не може основано чинити у жалбеном поступку. Такође тужилац, а како је то у жалби сада покушао да прикаже, није предложио саслушање директора туженог на околност наводног признања дуга јер то тужилац није ни тврдио, него је предложио саслушање директора туженог на околност да су предметне интелектуалне услуге пружене, коју је тужилац био изнео, а тужени оспорио. У смислу навода из одговора на жалбу, предложио је да се жалба одбије а првостепена пресуда потврди.

Испитујући правилност побијане пресуде на основу одредбе члана 386. Закона о парничном поступку, Привредни апелациони суд је нашао да је жалба тужиоца делимично основана, а делимично неоснована.

Побијана пресуда у потврђујућем делу, донета је без битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. Закона о парничном поступку, на које овај суд као другостепени пази по службеној дужности.

Насупрот жалбеним наводима тужиоца првостепена пресуда у потврђујућем делу није захваћена ни битном повредом одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку. Ово из разлога јер је првостепени суд у делу пресуде која је потврђена дао довољне и јасне разлоге за своју одлуку. Дати разлози нису нејасни нити међусобно противречни, нити су противречни садржини исправа које су пружене у доказном поступку. Стога првостепена пресуда у том делу нема недостатака због којих се њена правилност не би могла испитати.

Према чињеничном стању утврђеном од стране првостепеног суда у делу у коме је првостепена пресуда потврђена, дана 01.10.2013. године закључен је Уговор о пословној сарадњи између овде туженог и АА који заступа Текнасс д.о.о. Обилићев венац 12 и истим је констатовано да тужени развија комплексни план за реализацију 18 хидроелектрана у Републици Србији па тужени додељује задужење АА (у својству заступника фирме Текнасс д.о.о. Обилићев венац, Београд) техничке асистенције и координације постројења у посед и запошљавања ... АА у својству За обављање тог задужења се одређује накнада од 75.000 евра, а за све време уговора плус путни трошкови ... АА и плаћања ће бити упућена на фирму Текнасс д.о.о. у месечним ратама,

почев од 01.01.2014. године са месечним износима од 6.250 евра, који ће се фактурисати по истеку сваког месеца и уговорено да ће уговор бити на снази до 31.12.2014. године.

Увидом у фактуру од 22.01.2015. године, фактура бр. 1 је утврђено да је издата од стране тужиоца за туженог, на име техничке помоћи за пројектовање хидроелектричних централа и исти гласи на укупан износ од 33.000 евра. По наводима тужиоца, тужени је делимично измирио дуг по рачуну бр. 01 и по истом се потражује износ од 26.000 евра.

С обзиром да је тужени истакао приговор активне легитимације у погледу потраживања тужиоца по рачуну бр. 01 од 22.01.2015. године првостепени суд налази да је исти основан. Првостепени суд закључује да активна легитимација представља материјално-правни однос странке према предмету спора из чега произилази да активну легитимацију у спору има лице које је учесник материјално-правног односа, те како је у конкретном случају основ тужиоцевог потраживања од 26.000,00 евра по рачуну бр. 01 и Уговору о пословној сарадњи од године а који је тужени закључио са АА, који заступа Текпасс д.о.о. Обилићев венац 12 Београд, као потписник наведеног уговора и заступник другог правног лица а не тужиоца, то тужилац није учесник материјално-правног односа који је основ и повод за утужено потраживање од 26.000,00 евра, због чега није активно легитимисан у погледу тог потраживања. Тужени предметни уговор од 01.10.2013. године није закључио са тужиоцем.

Првостепени суд примениће одредбу члана 460. став 4. Закона о парничном поступку, укида платни налог и одлучује као у ставу I изреке побијане пресуде.

На потпуно и правилно утврђено чињенично стање у потврђујућем делу пресуде првостепени суд је правилно закључио да тужилац у погледу новчаног потраживања у износу од 26.000 евра са каматом коју је потраживао на тај износ није активно легитимисан. Да би тужилац био активно легитимисан у односу на потраживање од 26.000 евра по уговору од 22.01.2015. године морао је да докаже да је учесник материјално-правног односа са туженим тј. да је уговорна страна по том уговору а што тужилац није доказао јер из уговора од 01.10.2013. године произилази да тужилац није закључио тај уговор са туженим. Тужилац није доказао да су му евентуална права из тог уговора пренета, нити тужилац у жалби уопште износи разлоге којима побија утврђење и закључак првостепеног суда о недостатку активне легитимације на страни тужиоца у погледу потраживања од 26.000,00 евра по уговору од 01.10.2013. године. Стога у наведеном делу није доведена у сумњу правилност побијане пресуде, а с обзиром да тужилац није активно легитимисан у односу на потраживање од 26.000 евра по уговору од 01.10.2013. године ирелевантни су у овом делу разлози које је првостепени суд дао у погледу застарелости потраживања у односу на наведена потраживања од 26.000 евра по уговору од 01.10.2013. године.

Првостепени суд је такође био овлашћен и правилно је применио одредбу члана 460. став 4. Закона о парничном поступку, када је укинуо решење - платног налог у целисти.

Из горе наведених разлога жалбеним наводима тужиоца није доведена у сумњу правилност првостепене пресуде у потврђујућем делу.

Када је у питању укидајући део пресуде, другостепени суд сагласно одредби члана 386. Закона о парничном поступку, по службеној дужности пази на правилну примену материјалног права.

Према разлозима побијане пресуде у укидајућем делу, парничне странке су дана године закључиле Уговор о пословној сарадњи за период од године до године којим је тужени ангажовао тужиоца за пружање услуга техничких консултација, асистенције код координисања постројењима у поседу фирме на територији Републике Србије и тим уговором је тужени преузео обавезу да тужиоцу плаћа накнаду од 78.000

евра годишње, на коју се додају трошкови пута за сва путовања оправдана наведеним ангажманом, потребна за извршавање обавеза а плаћање ће бити авансно у 11 месечних рата тј. износа једнако наша фактура (6.500 евра свака) до 10-тог у месецу, сваког месеца и плаћање ће бити упућено на фирму тужиоца на рачун тужиоца.

Тужилац је туженом издао фактуру бр. 6 од 22.12.2015. године за 2015. годину јануар-децембар 12 месеци по 6.500 евра укупно 78.000 евра, те тужилац по том основу потражује целокупан износ од 78.000 евра.

Није било спорно да је тужени примио фактуру али је спорно право тужиоца на исплату утуженог износа имајући у виду истакнути приговор застарелости.

Првостепени суд примењујући одредбу члана 600. Закона о облигационим односима очигледно закључује да је реч о уговору о делу, те даље полазећи од утврђеног чињеничног стања и одредби меродавно-материјалног права (како констатује првостепени суд) закључује да је тужбени захтев и у наведеном делу неоснован.

Првостепени суд закључује да је основан приговор застарелости када је у питању рачун бр. 06 од 22.12.2015. године и примењује одредбу члана 374. Закона о облигационим односима. Како је тужени примио рачун 06 од 22.12.2015. године а како потраживање тужиоца доспева сваког месеца у месечним ратама на начин дефинисан уговором, то сагласно одредби члана 361. став 1. Закона о облигационим односима застарелост потраживања почиње да тече првог дана после дана када је тужила имао право да захтева испуњење обавезе, а према рачуну 06 застарелост потраживања последње рате почела је да тече 11.12.2015. године, а како је тужба поднета 24.12.2018. године то је протекао рок од три године из члана 374. Закона о облигационим односима те је потраживање по наведеном рачуну застарело. Стога првостепени суд у наведеном делу одбија тужбени захтев.

Утврђење и закључак првостепеног суда да је потраживање тужиоца од 78.000 евра на основу уговора од године и по основу фактуре бр. 06 од 22.12.2015. застарело за сада се не може прихватити из следећих разлога:

У овом случају тужилац је страном правно лице регистровано са седиштем у Републици Италији а тужени је домаће правно лице са седиштем и регистровано у Републици Србији. У том смислу реч је о спору са иностраним елементом.

Првостепени суд правилно квалификује однос између тужиоца и туженог по уговору од 05.01.2015. године као уговор о делу. Према том уговору о делу посленик је тужилац који је требао да изврши одређени посао. Првостепени суд применио је као меродавно право, право Републике Србије тј. одредбе Закона о облигационим односима, а да претходно није утврдио и разјаснио, које право би сагласно одредбама Закона о решавању сукоба Закона са прописима других земаља било меродавно у овом случају.

Из списка произилази, тј. закљученог уговора од 05.01.2015. године да тим уговорне странке нису уговориле примену меродавног права. Такође произилази да током поступка се странке нису сагласиле за примену као меродавног права, права Републике Србије. Стога је остало нејасно и необразложено зашто првостепени суд примењује као меродавно право, право Републике Србије.

Наиме, према одредби члана 20. Закона о решавању сукоба Закона са прописима других земаља прописано је да ако није изабрано меродавно право и ако посебно околности случаја не упућују на друго право, као меродавно право примењује се за уговор о делу, односно за уговор о грађењу право места где се у време пријема понуде налазило пребивалиште, односно седиште посленика (предузимача).

С обзиром да меродавно право одређује и круг битних чињеница које су релевантне за доношење одлуке о захтеву неког лица у парници, то, а како првостепени суд у конкретном случају када је у питању уговор од године није за сада правилно

применио материјално право тј. меродавно право то је у погледу потраживања тужиоца у висини од 78.000 евра чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Уколико су с странке изричито сагласиле, а што је изостало у првостепеном поступку да се као меродавно право примени право Републике Србије, онда би за приговор застарелости биле релевантне одредбе из члана 374. Закона о облигационим односима. Међутим, уколико се странке нису сагласиле о примени као меродавног права право Републике Србије онда би сагласно одредби члана 20. Закона о решавању сукоба Закона са прописима других земаља за уговор о делу било меродавно право, право Републике Италије као земље у којој је седиште посленика овде тужиоца. Тада би и за застарелост потраживања из уговора о делу било меродавно право Републике Италије.

У поновном поступку првостепени суд ће када је у питању укидајући део пресуде прво утврдити које право је меродавно у конкретном случају и да ли постоји сагласност странака да је меродавно право Републике Србије или можда постоје посебне околности случаја које упућују на право Републике Србије, те уколико су странке сагласне или постоје посебне околности случаја, примениће право Републике Србије. Међутим уколико странке нису сагласне да је у овом случају меродавно право Републике Србије, нити постоје посебне околности у овом случају које упућују на право Републике Србије, првостепени суд ће применити као меродавно право, право Републике Италије које се односи на Уговор о делу и на застарелост, а то право сазнаће у складу са одредбом члана 13. Закона о решавању сукоба Закона са прописима других земаља. У том случају полазећи од меродавног права, првостепени суд ће поновним извођењем доказа и оценом истих потпуно и правилно утврдити чињенично стање и на исто правилно применити материјално меродавно право, те донети нову одлуку по захтеву тужиоца од исплате 78.000 евра са припадајућом затезном каматом као и захтеву за исплату од 20.000 динара због евентуалног кашњења у испуњењу новчане обавезе.

Потребно је указати првостепеном суду и странкама да тужени у одговору на жалбу основано указује да тужилац први пут у жалби истиче чињенице у погледу признања дуга од стране туженог, а што не може успешно чинити сагласно одредбама члана 372. Закона о парничном поступку. Такође тужени у одговору на жалбу а што треба указати, основано истиче да тужилац у току расправе није предложио саслушање директора туженог на околност тј. утврђење чињенице у погледу признања дуга него је предложио саслушање наведеног лица на околност да су услуге из уговора пружене.

У поновном поступку првостепени суд ће одлучити о трошковима спора јер они зависе од исхода спора и целокупног успеха странака у спору.

Из свих наведених разлога, применом одредбе члана 390. и члана 392. став 2. Закона о парничном поступку, одлучено је као у изреци.

НМ/СР

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА - СУДИЈА

Младен Николић, с. р.

За тачност отправка